

Šíření lesáka rumělkového (*Cucujus cinnaberinus* Scop.; Coleoptera: Cucujidae) v jižních Čechách

New records of flat bark beetle *Cucujus cinnaberinus* Scop. (Coleoptera: Cucujidae) in South Bohemia

Petr Kozel^(1,2) • Fran Kostanjšek⁽¹⁾

Abstract: This paper reports on the current distribution of flat bark beetle *Cucujus cinnaberinus* Scop. (Coleoptera: Cucujidae) in two localities in South Bohemia. A few beetles were found in the Vrbenské rybníky Nature reserve nearby České Budějovice and one was found in V Luhů Nature reserve near Frahelž. These records confirm predictions about the spread of this species across the Czech Republic.

Key words: new localities, saproxylic beetle, the Czech Republic.

Lesák rumělkový, *Cucujus cinnaberinus* (Scopoli, 1763), je saproxylický brouk jehož larvy i dospělci žijí pod uvolněnou kůrou mrtvých nebo částečně mrtvých stromů, především listnatých, ale i jehličnatých. Osidluje stojící i padlé kmeny či silnější větve. Vyhledává vlhký substrát a preferuje slunné podmínky (Horák 2011). Bývá uváděn jako predátor podkorního hmyzu (Hůrka 2005), masožravost tohoto druhu byla pozorována při pokusu, kdy larvy lesáka dávaly přednost drobnějším a měkkým larvám hmyzu, které mohou snadno zpracovat kusadly (Bonacci et al. 2014). Podle jiných studií se může jednat o saproxylofága živícího se ztrouchnivělým dřevem (Dedek & Matuška 2011).

V Červeném seznamu ohrožených druhů České republiky (Hejda et al. 2017) je veden jako zranitelný (VU). V České republice jde o zákonem zvláště chráněný druh (Příloha č. III vyhlášky Ministerstva životního prostředí ČR č. 395/1992 Sb.). Je rovněž chráněn legislativou EU a Bernskou úmluvou.

Jde o druh rozšířený prakticky po celé Evropě. V České republice byl do začátku 90. let 20. století vzácný. Od té doby se šíří zejména nížinami a podél větších řek a dnes je mnohde velmi hojný (Horák et al. 2012). Je znám z lokalit pralesního charakteru (Speight 1989) a lužních lesů (Bussler 2002), ale šíří se i do umělých výsadeb nepůvodních topolů a větrolamů (Horák & Chobot 2011). Navzdory rychlému šíření na Moravě a teplejšími oblastmi Čech, lesák rumělkový v jižních Čechách doposud téměř chyběl. Byl znám jen z nivy řeky Lomnice v Blatné, přičemž je tento nálezh zároveň nejzápadnějším nálezem na území České republiky (Simandl 2010). Byl také v roce 2014 dvakrát nalezen ve východní části jižních Čech. Tyto nálezy uvádí Václav Křivan z Písečného u Slavonic a Červeného Hrádku u Dačic (AOPK ČR 2014).

V roce 2017 bylo několik larev lesáka rumělkového (det. Fran Kostanjšek) nalezeno v těsné blízkosti Českých Budějovic a cíleným průzkumem v roce 2019 se podařilo objevit lokality další:

České Budějovice, nedaleko přírodní rezervace Vrbenské rybníky, 100 m jižně od středu Velkého Vávrovského rybníka, pod kůrou kmene padlého topolu osiky (*Populus tremula*), 48°59'30,3"N, 14°26'26,8"E, mapovací čtverec 7052b, lgt. Fran Kostanjšek. Nález je prvním dokladem přítomnosti lesáka rumělkového v Českbudějovické pánvi.

¹⁾ Entomologický ústav, Biologické centrum AV ČR v. v. i., Branišovská 1160/31, CZ – 370 05 České Budějovice, e-mail: petrkozel.kozel@seznam.cz, fran.kostanjsek@gmail.com

²⁾ Přírodovědecká fakulta, Jihočeská univerzita, Branišovská 1160/31, CZ – 370 05 České Budějovice